

EUROOPA KOMISJON

TÖÖHÕIVE, SOTSIAALKÜSIMUSTE JA SOTSIAALSE KAASATUSE PEADIREKTORAAT

Peadirektor

Brüssel

EMPL.D.5/AD/blr(2026)10443380

Suursaadik Katrin Juhandi

Suursaadik, Eesti alalise esinduse
asejuht

Rue Guimard / Guimardstraat 11/13
1040 Brussels

katrin.juhandi@mfa.ee

permrep.eu@mfa.ee

Teema: Eesti tööõiguse muudatuste vastavus direktiivile 94/33/EÜ – Teabenõue

Lugupeetud proua suursaadik

Euroopa Komisjoni talituste tähelepanu on juhitud hiljutistele muudatustele alaealiste töötingimusi käsitlevas Eesti tööõiguses, eelkõige töölepingu seaduses¹. See puudutab eelkõige 28. jaanuaril 2026 vastu võetud töölepingu seaduse muutmise seadust² ja 17. juunil 2026 vastu võetud töölepingu seaduse muutmise seadust³.

1. 28. jaanuari 2026. aasta muudatused

4. detsembril 2024 vastu võetud Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise seadusega⁴ kehtestati lastele **kohustus osaleda põhi-, kesk- või kutsehariduse õppes** 18-aastaseks saamiseni või kuni kesk- või kutsehariduse omandamiseni.

Pärast töölepingu seaduse **muutmist** 28. jaanuaril 2026⁵ on 15–17-aastastel alaealistel, kes peavad täitma õppimiskohustust kuni keskkoolini, lubatud töötada sama palju kui enne

¹ Töölepingu seadus, RT I 2009, 5, 35.

² Töölepingu seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus, RT I, 3.2.2026, 5.

³ Töölepingu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus, RT I, 3.7.2026, 27.

⁴ Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus (õppimiskohustuse kehtestamine), RT I, 23.12.2024, 1.

⁵ Töölepingu seaduse muutmise seaduse § 1 lõige 1 (st muudetud töölepingu seaduse § 7 lõige 1¹).

õppimiskohustuse vanusepiiri tõstmist, kui nad on omandanud põhihariduse (st kuni 40 tundi nädalas).

22. juuni 1994. aasta direktiivis 94/33/EÜ noorte kaitse kohta töö⁶ (edaspidi „direktiiv“) on sätestatud kaks alaealiste kategooriat. **Laps** – alla 15-aastane noor, kes siseriikliku õiguse alusel kuulub veel täieliku koolikohustuse alla (artikli 3 punkt b). **Nooruk** – vähemalt 15-aastane, kuid alla 18-aastane noor, kes siseriikliku õiguse alusel ei kuulu enam täieliku koolikohustuse alla (artikli 3 punkt c). Laste kategooria on kaitsvam ja lastel on üldiselt keelatud töötada (artikli 4 lõige 1). Liikmesriigid võivad teha sellest keelust teatavatel tingimustel erandeid (vt artikli 2 lõige 2 pereettevõttes töötamise kohta ja artikkel 5).

Kuni 18-aastaseks saamiseni kehtiva õppimiskohustuse tõttu on **15–17-aastastel alaealistel** Eestis siseriikliku õiguse alusel täielik koolikohustus, välja arvatud juhul, kui nad on omandanud kesk- või kutsehariduse. Samal ajal kaotatakse töölepingu seaduse muutmise seaduse § 1 lõikega 1 (muudetud töölepingu seaduse § 7 lõige 1¹) piirangud nende alaealiste tööhõivele.

Komisjoni talitused paluvad Eesti ametiasutustel selgitada, kuidas on Eesti õiguses tagatud nende alaealiste (15–17-aastased) puhul direktiivi järgimine, võttes arvesse, et alates 4. detsembrist 2024 on neil täielik koolikohustus ja samal ajal on neil lubatud töötada kuni 40 tundi nädalas.

2. 17. juuni 2026. aasta muudatused

17. juuni 2026. aasta töölepingu seaduse muudatus, millega lisati § 7 lõige 4², võimaldab võtta kerge töö tegemiseks tööle 7–17-aastaseid alaealisi, seejuures § 7 lõigetes 4 ja 4¹ sätestatud „tegevusvaldkonna piiranguid kohaldamata“.

Direktiivi kohaselt võivad vähemalt 14-aastased lapsed teha kerget tööd, mis ei kahjusta nende tervist, ohutust ega arengut ega nende koolikäimist, osalemist kutsehariduses ja -õppes ega võimet õppetööst osa saada (artikli 4 lõike 2 punkt c). Liikmesriigid võivad selle direktiivi kohaldamisalast välja jätta ka vähemalt 7-aastaste laste juhu- või lühiajalise **töö pereettevõttes** (artikli 2 lõike 2 punkt b). Artikli 2 lõike 2 punkt b on siiski kitsalt tõlgendatav erand, mida kohaldatakse üksnes juhu- või lühiajalise töö suhtes, mis ei ole kahjulik, ebasoodne ega ohtlik.

Töölepingu seaduse muutmise seaduse § 1 lõige 4 võimaldab võtta pereettevõttes tööle 7–17-aastaseid alaealisi, kitsendamata seda juhu- või lühiajalise tööga ja piiramata seda konkreetsete sektoritega, mis selgelt ei ole kahjulikud, ebasoodsad ega ohtlikud. Lisaks sellele selgitasid Eesti ametiasutused, et niisugusel juhul sõlmib alaealine tähtajalise töölepingu Eesti õiguses sätestatud tüüptingimustel (lepingu kestus ei tohi olla pikem kui viis aastat ja seda ei tohi pikendada rohkem kui kaks korda kooskõlas töölepingu seaduse §-dega 9 ja 10). Pereettevõtetes töötavate alaealiste lepingute suhtes täiendavaid piiranguid ei kohaldata.

Sellised tingimused võivad ületada juhu- või lühiajalise töö mõiste ulatuse ning seetõttu olla direktiiviga vastuolus.

Lisaks lühendatakse töölepingu seaduse § 8 lõike 3 muutmisega 7–12-aastase alaealise töölevõtmisest **etteteatamise tähtaega** kümnele tööpäevale viiele tööpäevale, mis on

⁶ ELT L 216, 20.8.1994, lk 12–20. ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1994/33/oj>.

ühtlasi ajavahemik, mille lõppemisel loetakse, et tööinspektor on alaealise töölevõtmisega vaikimisi nõustunud.

Direktiivi artikli 5 kohaselt on laste teatavat liiki töö puhul nõutav eelnev luba. Artikli 6 kohaselt peavad tööandjad tagama, et töö on noore vanust ja võimeid arvesse võttes sobiv ega kahjusta tema arengut. Üldisemalt on direktiivi artikli 1 lõikes 2 sätestatud, et noorukite töö on rangelt reguleeritud ja kaitstud vastavalt selles direktiivis sätestatud tingimustele. See tähendab, et liikmesriigid peavad enne laste töölevõtmist nägema ette tõhusa järelevalve.

Komisjoni talitused paluvad Eesti ametiasutustel selgitada, a) kuidas on Eesti õiguse kohaselt tagatud direktiivi järgimine juhul, kui vähemalt 7-aastase lapsega sõlmitakse tööleping pereettevõttes töötamiseks (võttes eelkõige arvesse juhutööde või lühiajaliste tööde suhtes ette nähtud piirangut: millised tingimused peavad olema täidetud, et töö kujutaks endast juhutööd või lühiajalist tööd, mitte tavapärast töösuhet, ning b) kuidas tagab viie tööpäeva pikkune lühendatud etteteatamistähtaeg pädevate asutuste tõhusa järelevalve enne laste töölevõtmist (sealhulgas teave selliste juhtumite arvu ja osakaalu kohta, mille puhul etteteatamistähtaeg lõppeb vaikiva nõusolekuga).

3. Töövõtulepingute sõlmimine alaealistega

Eesti ametiasutustega toimunud esialgsest teabevahetusest ilmneb, et töövõtulepingute sõlmimine⁷ alaealistega on Eestis tavaline ning üks töölepingu seaduse hiljutise muutmise eesmärgi on seda tava muuta ja **soodustada töölepingute sõlmimist**. Eestis ei kohaldata töövõtulepingute suhtes töölepingute eritagatise, sealhulgas maksimaalset lubatud tööaega.

Direktiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt kohaldatakse direktiivi „iga alla 18-aastase isiku suhtes, kelle tööleping **või töösuhe** on määratletud mõne liikmesriigi kehtivas õiguses ja/või reguleeritud mõne liikmesriigi kehtiva õigusega“. Kui direktiivis viidatakse mõistete „tööleping“, „töösuhe“ või „töötaja“ määratlemise kriteeriumide puhul siseriiklikule õigusele, tuleb seda mõista nii, et liikmesriikide kaalutusõigus nende mõistete määratlemisel on piiratud, kuna nad peavad lähtuma vajadusest saavutada asjaomaste direktiivide kasulik mõju. Seega, **kui isik vastab kriteeriumidele, mis peavad Euroopa Kohtu praktika kohaselt olema täidetud, et teda saaks pidada töötajaks, ei saa liikmesriik jätta seda isikut omal äranägemisel ilma ELi tööõigusega tagatud kaitsest**, otsustades et isik kuulub teatavasse riigisisises õiguses kindlaks määratud kategooriasse⁸.

ELi õiguses on töötaja mõiste põhikriteeriumiks see, et „**töötaja osutab teatava aja jooksul teisele isikule tema juhtimise all teenuseid, mille eest ta saab tasu**“⁹. Komisjon kordab, et direktiivi noorte kaitse kohta tööl ei kohaldata mitte ainult töölepingu alusel töötavate isikute suhtes, vaid iga liiki töösuhete suhtes. Asjaolu, et töövõtulepingu alusel töötaval noortel on teatav sõltumatus, ei tähenda, et nad ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse. Riiklikud ametiasutused peavad võtma asjakohased meetmed tagamaks, et töövõtulepinguid ei kasutata direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatest töösuhetest

⁷ Nagu on määratletud muu hulgas võlaõigusseaduse 36. peatükis; Võlaõigusseadus, RT I 2001, 81, 487.

⁸ Vt analoogia põhjal nt Euroopa Kohtu 16. juuli 2020. aasta otsus kohtuasjas C-658/18: UX, punkt 117 jj.

⁹ Euroopa Kohtu 3. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 66/85: Deborah Lawrie-Blum vs. Land Baden-Württemberg.

kõrvalehoidmiseks, võttes arvesse ka seda, et alaealised kuuluvad eriti haavatavate töötajate kategooriasse.

4. Järeldus

Eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades hindab komisjon praegu Eesti õigusaktide muudatuste vastavust direktiivile. Hindamisega seoses paluvad komisjoni talitused Eesti ametiasutustel vastata kahe kuu jooksul alates käesoleva kirja kättesaamisest eespool punktides 1 ja 2 esitatud küsimustele ning teavitada komisjoni meetmetest, mida Eestis on võetud, et reguleerida noorte töötajatega töölepingute sõlmimist (punkt 3).

Kui Eesti ametiasutused soovivad neid küsimusi meie talitustega täiendavalt kahepoolset arutada, palutakse neil võtta ühendust tööõiguse üksuse juhataja Maria Luisa LLANO CARDENALiga (Maria-Luisa.LLANO-CARDENAL@ec.europa.eu) ning saata koopia Soome, Läti, Eesti ja Leedu üksuse juhatajale Daniel Woehlile (Daniel.WOEHL@ec.europa.eu).

Lugupidamisega

Mario NAVA